
Oznakowanie CE dla okien i drzwi

Norma wyrobu EN 14351-1

Objaśnienia:

Nasz katalog pytań zawiera wiele odpowiedzi na pytania dotyczące oznakowania CE. Zostały one dokładnie i sumiennie przygotowane. Jednakże odpowiedzi mają służyć jedynie jako pomoc oraz stanowić odzwierciedlenie obecnej sytuacji prawnej. Dlatego też przygotowane przez nas odpowiedzi nie mają mocy prawnie wiążącej; konieczne jest sprawdzenie sytuacji prawnej w każdym pojedynczym przypadku. VBH nie ponosi odpowiedzialności za zgodność treści odpowiedzi w ustawowo dopuszczonych ramach.

1. Ogólne pytania na temat oznakowania CE:

1.1. **Czy wszystkie konstrukcje okien i drzwi muszą posiadać oznakowanie CE?**

Norma wyrobu EN 14351-1 normuje właściwości eksploatacyjne dla „okien i drzwi zewnętrznych bez właściwości dot. odporności ogniowej i dymoszczelności“. Zakres zastosowania opisany jest w pkt. 1. W pkt. 1 norma EN 14351-1 podaje, „niezależnie od materiału - właściwości eksploatacyjne, które mają zastosowanie do okien (łącznie z oknami dachowymi, oknami dachowymi o odporności na działanie ognia zewnętrznego i drzwiami balkonowymi), drzwi zewnętrznych (łącznie z bezościeżnicowymi drzwiami szklanymi, drzwiami na drogach ewakuacyjnych) oraz zestawów okienno-drzwiowych“. Faza koegzystencji (współobowiązywania) dla normy EN 14351-1 kończy się z dniem 01.02.2010 r.. Od tego momentu wszystkie okna i drzwi, które podlegają zakresowi zastosowania podanemu w normie EN 14351-1, będą musiały - w momencie wprowadzenia ich na rynek - posiadać oznakowanie CE. Wyjątkowo może zostać zastosowana ułatwiona procedura w celu uzyskania oznakowania CE, jeżeli wyrób budowlany będzie wyrobem z produkcji jednostkowej, a nie seryjnej.

1.2. **Czy zgodnie z prawem oznakowanie CE umieszcza producent, czy też ten, kto sprzedaje wyrób klientowi końcowemu (np. firma handlująca komponentami)?**

Zgodnie z ZA.3 („Oznakowanie CE i etykietowanie“) za umieszczenie oznakowania CE "odpowiedzialny jest producent lub jego przedstawiciel prowadzący działalność na terenie tzw. Europejskiego Obszaru Gospodarczego“. Zgodnie z Dyrektywą o wyrobach budowlanych/Ustawą o produktach budowlanych producentem jest ten, kto wytwarza produkty budowlane i wprowadza je do obiegu. Ponieważ wytyczne Dyrektywy o wyrobach budowlanych/Ustawy o wyrobach budowlanych dotyczą produktu budowlanego gotowego do wbudowania, to producentem może być również firma wyłącznie montująca, jeżeli zestawia ona wyroby budowlane, składając elementy różnych dostawców i tworząc produkt przeznaczony do końcowego użytku. W takich warunkach firma montująca może być odpowiedzialna za oznakowanie CE.

1.3. **Czy 5 lat to wystarczający okres przechowywania dokumentów dot. CE?**

Zgodnie z pkt.7.2.3 normy EN 14351-1 producent musi przechowywać "kompletny zestaw sprawozdań odnoszący się do wyrobu" tak długo, "jak długo wyrób jest produkowany, a potem jeszcze przez minimum 5 lat". Z zasady okres 5 lat jest za krótki, zwłaszcza, że w związku z reakcją na np. roszczenia okres dłuższy (10 lat) wydaje się sensowniejszy.

Wyraźnego określenia czasu przechowywania dokumentów dot. zakładowej kontroli produkcji nie znajdziemy w normie EN 14351-1. Jednak należy założyć, że dokumenty dot. ZKP należy przechowywać tak długo, jak długo przechowujemy sprawozdania z badań, chociaż w związku z reakcją na ew. roszczenia okres dłuższy (10 lat) wydaje się sensowniejszy.

1.4. **Czy po 01.02.2010 r. producent okien będzie mógł sprzedawać swoje wyroby bez znaku CE firmie handlującej komponentami budowlanymi?**

Od dnia 01.02.2010 r. oznakowanie CE dla okien jest obowiązuje. Jeżeli producent sprzedaje swoje wyroby firmie handlującej komponentami budowlanymi, to oznacza to, że wprowadza swoje wyroby na rynek. W związku z tym i zgodnie z Dyrektywą o wyrobach budowlanych/Ustawą o wyrobach budowlanych producent musi umieścić na swoich produktach znak CE.

1.5. **Kto kontroluje oznakowanie CE?**

Ustawa o wyrobach budowlanych w § 13 BauPG zawiera zakaz wprowadzania do obiegu bezprawnie oznaczonych wyrobów budowlanych. "Urząd wyznaczony przez prawo lub przez rząd kraju związkowego" może wydać zakaz wprowadzania do obiegu i swobodny przepływ wyrobów budowlanych i wycofać prawo do umieszczania znaku CE, jeżeli został on umieszczony niezgodnie z wymogami.

Przykład - Bawaria:

W Bawarii "urzędami kompetentnymi" wg § 11 Rozporządzenia o kompetencjach w budownictwie (*Zuständigkeitsverordnung im Bauwesen - ZustVBau*) z dnia 05.07.1994 są „urzędy powiatowe i, jeżeli wyrób budowlany stosowany jest wyłącznie w zakresach objętych zezwoleniem budowlanym, gminy, które wg § 5 wypełniają wtedy wszystkie zadania Urzędu Nadzoru Budowlanego; Kompetencje miast powiatowych wynikają z Rozporządzenia o zadaniach dużych miast powiatowych.“

Przykład - Badenia Wirtembergia:

W Badenii-Wirtembergii "kompetentny urząd" podano w przepisach budowlanych kraju związkowego Badenia-Wirtembergia (*Landesbauordnung - LBO-BW*). Rzeczowo kompetentny jest zasadniczo tzw. niższy Urząd Nadzoru Budowlanego. Niższymi urzędami Nadzoru Budowlanego są gminy i związki administracyjne (patrz § 46 ust. 2 LBO-BW).

1.6. *Jakie jednostki są jednostkami notyfikowanymi?*

Wg Ustawy o produktach budowlanych jednostki, które posiadają notyfikację dot. badania, nadzoru i certyfikacji wyrobów budowlanych na podstawie norm zharmonizowanych i europejskich aprobat technicznych zgodnie z Dyrektywą o wyrobach budowlanych podane zostały w tzw. liście "Nando" (Lista jednostek notyfikowanych przy Komisji Europejskiej).

Informacji udziela również DIBt (*Niemiecki Instytut Techniki Budowlanej*). DIBt posiada listę jednostek nadzorujących i certyfikujących wg Ustawy o produktach budowlanych i Przepisów budowlanych krajów związkowych.

1.7. *Jaka jest różnica w porównaniu do przepisów dot. produkcji wyrobów z drewna i tworzywa sztucznego?*

Norma EN 14351-1 obowiązuje niezależnie od stosowanego materiału. W związku z tym nie ma zasadniczo żadnej różnicy.

1.8. *Czy nieprawidłowe oznaczenie CE pozwala zawsze przypuszczać, że mamy do czynienia z wadliwymi produktami?*

Prawidłowe oznaczenie CE wynika z (publiczno-prawnych) przepisów o wyrobach budowlanych, które należy odróżniać od (cywilno-prawnych) roszczeń z tytułu wad. W szczególności odpowiedzialność cywilno-prawną będzie można ocenić dopiero po wydaniu wyroków dot. konkretnej sprawy.

1.9. *Czy można ustalić z inwestorem, zakładając obustronną zgodę, zastosowanie wyrobu bez oznakowania CE??*

Zasadniczo nie wolno zawierać umów, które niezgodne są z ustawowym zakazem (zakaz wprowadzania do obiegu produktu bez oznakowania CE, dla którego takie oznakowanie obowiązuje). Jeżeli jednak taki wyrób budowlany jest montowany bezpośrednio na budowie, powstaje pytanie, czy w ogóle jest on wprowadzany do obiegu. W każdym bądź razie stosować należy wyroby, które są zgodne z przepisami budowlanymi.

1.10. *Czy można produkować specjalne konstrukcje klientów, jeżeli do tej pory dla takiej konstrukcji nie przeprowadzono wstępnego badania typu?*

"Specjalne konstrukcje klienta" można produkować, dla takiej konstrukcji należy jednak przeprowadzić (własne) wstępne badanie.

1.11. *Przy znaku CE wymieniany jest producent. Firmy handlowe często nie chcą żadnych wskazówek dotyczących obcego producenta. Jakie istnieją możliwości uniknięcia wymienienia producenta?*

Nie ma takiej możliwości. Zawsze należy podać producenta. Wymienienie producenta służy możliwości prześledzenia całej produkcji wyrobu.

1.12. Jaki parametry dot. właściwości należy wymieniać obowiązkowo w innych krajach?

Jakie parametry dot. właściwości należy obowiązkowo wymieniać, zależy od ustawowych przepisów budowlanych danego kraju.

Bliższych informacji udzielimy w następnych miesiącach.

1.13. Pod jakim warunkiem producenci mogą wykorzystywać dowody systemodawców do oznakowania CE?

Informacji na ten temat w zasadzie nie znajdziemy w normach wyrobu. Informacje na temat zadań systemodawców podawane są z reguły w dokumencie informacyjnym M („Guidance Paper M“). Według tych informacji pod nazwą "Kaskadowe ITT" (Cascading ITT) wyniki badań systemodawcy mogą być wykorzystywane przez producentów po spełnieniu następujących warunków:

- Zastosowanie takich samych komponentów
- Systemodawca przekazuje Wytyczne dot. obróbki
- Producent jest odpowiedzialny za prawidłową obróbkę i wprowadzenie wyrobów do obiegu
- Producent realizuje Wytyczne obróbki systemodawcy w ramach swojej zakładowej kontroli produkcji (ZKP)

2. Oznakowanie

2.1. Dla jakich wymienionych właściwości należy w Niemczech podać parametry eksploatacyjne?

Parametry eksploatacyjne należy podawać wtedy, jeżeli zgodnie z prawem budowlanym danego kraju wymagane są parametry eksploatacyjne wg ZA normy europejskiej (EN). Jeżeli zgodnie z ustawowymi przepisami budowlanymi konieczne są dodatkowe wymagania, to wtedy znak CE musi zawierać klasy. W tym wypadku nie wolno korzystać z opcji npd (no performance determined - właściwość użytkowa nie oznaczona).

Narodowe prawo budowlane w Niemczech stawia np. zgodnie z Rozporządzeniem o oszczędności energii (EnEV) wymagania dot. współczynnika przenikania ciepła i przepuszczalności powietrza.

2.2. Jakie są konsekwencje nadużywania oznakowania CE, np. umieszczenie sfałszowanego znaku CE?

Każde państwo członkowskie UE jest zobowiązane zadbać o prawidłowe oznakowanie CE wyrobów. Jeżeli znak CE umieszczany jest niezgodnie z prawem, wyrób z takim znakiem należy jak najszybciej wycofać z obiegu i ograniczyć jego swobodny przepływ.

3. Konstrukcje i specjalne konstrukcje:

3.1. **Czy specjalne konstrukcje, takie jak drzwi unosząco-przesuwne wymagają umieszczenia oznakowania CE?**

Także drzwi unosząco-przesuwne podlegają przepisom normy EN 14351-1 i muszą posiadać oznakowanie CE.

3.2. **Co oznacza termin "rodzina produktów"?**

Rodzina produktów składa się z produktów, które wykazują identyczne właściwości eksploatacyjne. Zgodnie z pkt. 7.2.1 der EN 14351-1 "do celów badania okna i drzwi zewnętrzne mogą być pogrupowane w rodziny - tam, gdzie uzna się, że określona cecha jest wspólna dla wszystkich okien i drzwi z danej rodziny". Jeden wyrób wg EN 14351-1 może ze względu na różne właściwości należeć do różnych rodzin produktów.

Jeżeli np. "wybrana właściwość" okna przechylnego nie jest identyczna z oknem IV 68, wtedy nie można zaliczyć tych produktów do jednej rodziny. Konieczne badania należy wtedy przeprowadzić zarówno dla okna przechylnego, jak i dla okna IC 68.

3.3. **Czy nie można już produkować wyrobów nadwymiarowych?**

Nie ma takiego zakazu. W celu wprowadzenia do obiegu wyroby nadwymiarowe potrzebują (własnego) wstępnego badania lub znaku CE.

3.4. **Czy producenci okien z tworzyw sztucznych muszą oznaczać swoje wyroby znakiem CE?**

Okna z tworzyw sztucznych nie stanowią żadnego wyjątku. Także one muszą być oznakowane znakiem CE. Także dla okien z tworzyw sztucznych istnieją systemodawcy. Norma EN 14351-1 obowiązuje niezależnie od stosowanego materiału.

3.5. **Czy każdy system musi być badany z każdym okuciem, czy wystarczy oznakowanie CE producenta okuć?**

Norma EN 14351-1 obowiązuje dla „zastosowanych okuć, jeżeli takie zastosowano“. W załączniku A opisano wzajemne zależności pomiędzy właściwościami a elementami składowymi. W wypadku wymiany okuć obowiązuje: „Jeżeli istnieją udokumentowane dowody wg odpowiednich norm, że właściwości okuć odpowiadają właściwościom wymienionych okuć (zastosowanych w czasie wstępnego badania typu), to ponowne badanie nie jest konieczne.“ Systemodawcy oferują w tym względzie różne rozwiązania.

3.6. **Jakie odchylenia od badanego elementu są dopuszczalne i od kiedy konieczne są nowe badania?**

Odchylenia od badanego elementu są dopuszczalne i leżą w zakresie odpowiedzialności producenta. Producent musi zadbać o to, aby wymiana komponentów, jak również zmiana konstrukcji i wymiarów nie doprowadziły do pogorszenia właściwości eksploatacyjnych danego wyrobu.

3.7. Czy stolarze, którzy sami wykonują półfabrykaty drzwi wejściowych (HT), muszą zadbać o ich oznakowanie CE?

Każdy producent, także producent półfabrykatów, jest odpowiedzialny za oznakowanie CE swoich produktów. To oznacza, że także dla drzwi wejściowych z płyt drzwiowych obowiązują przepisy oznakowania CE (Sprawozdanie ze wstępnego badania typu, Zakładowa Kontrola Produkcji, Instrukcje konserwacji i utrzymania dobrego stanu technicznego, itd.)

3.8. Kiedy będzie konieczne oznakowanie CE dla drzwi pokojowych?

Obowiązująca norma dla drzwi wewnętrznych (bez właściwości dot. odporności ogniowej i dymoszczelności) to norma 14351-2, która jest dostępna jako projekt. Drzwi wewnętrzne będą podlegać obowiązkowi oznakowania CE w momencie zakończenia fazy koegzystencji (współobowiązywania) normy EN 14351-2. W tej chwili trudno stwierdzić, kiedy to nastąpi.

4. ZKP - Zakładowa Kontrola Produkcji

4.1. Czy instrukcja konserwacji i utrzymania dobrego stanu technicznego jest obowiązkowa?

W punkcie 6 normy EN 14351-1 ustalono, co powinny obejmować informacje dostarczane przez producenta. Między innymi są to informacje dot. konserwacji, instrukcje dot. finalnego użytkowania, jak również instrukcje dot. bezpieczeństwa użytkowania.

4.2. Czy w ramach zakładowej kontroli produkcji musi być udokumentowany każdy wyprodukowany element?

Wskazania dot. zakładowej kontroli produkcji znajdują się w pkt. 7.3 normy EN 14351-1. Zgodnie z tym punktem "system zakładowej kontroli produkcji powinien obejmować procedury, regularne kontrole oraz badania i/lub oceny, jak również wykorzystanie wyników kontroli surowych i innych dostarczonych materiałów lub elementów, wyposażenia, procesu produkcyjnego i wyrobu". "Zakładowa kontrola produkcji powinna być dostosowana do rodzaju i metody produkcji, np. do wielkości partii wyrobu, typu wyrobu". Wynika z tego, że w sumie nie każdy wyprodukowany element wymaga dokumentacji. Jednakże pobierać należy próbki losowe, częstość pobierania zależy np. od wielkości partii. Wyniki kontroli próbek losowych muszą być udokumentowane.

5. Rozwiązanie firmy VBH

5.1. **Z jakimi kosztami musi liczyć się producent, jeśli będzie chciał wykorzystać sprawozdania ze wstępnego badania typu firmy VBH?**

Jeżeli producent będzie chciał wykorzystać wyniki ITT firmy VBH, musi uiścić zryczałtowaną opłatę za udostępnienie. Konieczna jest jedynie opłata za opracowanie za każdy dowód - są to koszty jednorazowe. Firma nie pobiera opłaty za licencję!

Przy pierwszej rejestracji konieczne jest opłacenie opłaty za rejestrację w wysokości 1.000 PLN, w cenę której wliczony jest koszt zakupu pierwszego dowodu z kompletem dokumentów. Drugi kosztuje 500 PLN, a trzeci i każdy następny to wydatek w wysokości 400 PLN. Za zmianę dowodu lub za jego przedłużenie (po 3 latach) przewidziana jest w tej chwili opłata w wysokości 300 PLN.

Dowody są ważne przez okres 2-3 lat.

6. Ściana zewnętrzna

6.1. **Czy w ramach oznakowania CE dla ścian osłonowych jest dopuszczalne - w odróżnieniu od badanego systemu danego producenta, zastosowanie alternatywne łącznika słupkowo-ryglowego innego oferenta, który posiada również aprobatę w ramach nadzoru budowlanego?**

Normą obowiązującą dla ścian osłonowych jest norma wyrobu EN 13830. Badana jest cała ściana osłonowa; Części składowe ściany osłonowej nie muszą być oddzielnie oznakowane. Jeżeli produkt ulega zmianie, to producent jest odpowiedzialny za podjęcie decyzji, czy dalsze badania są konieczne. Jeżeli zasadnicze właściwości eksploatacyjne są zachowane, to wtedy nie wymaga się dalszych badań.

Z punktu widzenia przepisów budowlanych dla łączników konieczna jest aprobata nadzoru budowlanego.

Zalecamy wyjaśnienie tej sprawy z jednostką notyfikowaną, która przeprowadza badania ściany osłonowej.

6.2. **Czy producent, który wykorzystuje wyniki wstępnego badania typu systemodawcy, może stosować elementy (słupki/łączniki krzyżowe), których nie otrzymuje od systemodawcy?**

W zasadzie producent może przeprowadzić wstępne badanie produktu, który składa się z elementów różnych dostawców. Jeżeli producent chce skorzystać z istniejących już wyników badań (Kaskadowe ITT), to zobowiązany jest do stosowania się do ustaleń Porozumienia dot. wykorzystania wyników wstępnego badania typu. Musi on sprawdzić, czy w porozumieniu zawarto zakaz stosowania "obcych" elementów, czy nie.

Objaśnienia:

Nasz katalog pytań zawiera wiele odpowiedzi na pytania dotyczące oznakowania CE. Zostały one dokładnie i sumiennie przygotowane. Jednakże odpowiedzi mają służyć jedynie jako pomoc oraz stanowić odzwierciedlenie obecnej sytuacji prawnej. Dlatego też przygotowane przez nas odpowiedzi nie mają mocy prawnie wiążącej; konieczne jest sprawdzenie sytuacji prawnej w każdym pojedynczym przypadku. VBH nie ponosi odpowiedzialności za zgodność treści odpowiedzi w ustawowo dopuszczonych ramach.